

ผลการสอน โดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
บิดาและมารดา ต่อความรู้ เจตคติ และทักษะของบิดาในการดูแลทารกแรกเกิด

นางสาว มิ่งฉวี การดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-110-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF TEACHING USING NEWBORN MODEL AND
INTERACTION BETWEEN PARENTS TOWARD FATHERS'
KNOWLEDGE, ATTITUDE AND SKILL IN NEWBORN CARE**

Miss Phongchawhee Kandee

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

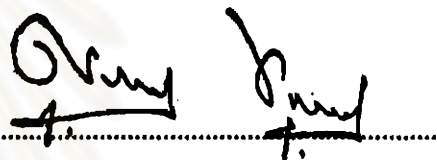
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-110-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการสอนโดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างบิดาและมารดา ต่อความรู้ เจตคติ และทักษะของบิดาในการ
ดูแลทารกแรกเกิด
โดย นางสาวผ่องฉวี การดี
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราช
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์สังจา ทาโต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

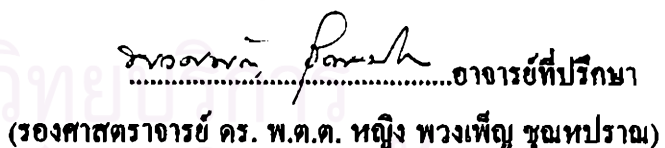

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

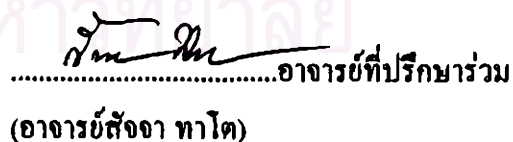
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

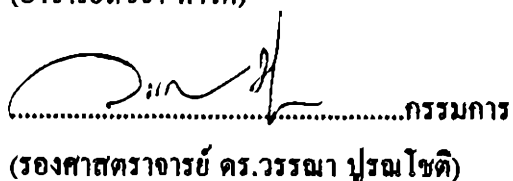
ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราช)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์สังจา ทาโต)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณมา ปุระมโชติ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

μόองฉวี การดี. ผลการสอนโดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา ต่อความรู้ เจตคติ และทักษะของบิดาในการดูแลทารกแรกเกิด
(EFFECTS OF TEACHING USING NEWBORN MODEL AND INTERACTION BETWEEN PARENTS TOWARD FATHERS' KNOWLEDGE, ATTITUDE AND SKILL IN NEWBORN CARE) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. พ.ศ.ศ. หญิง พวงเพ็ญ ขุณหปราบ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.สังจา ทาโค, 264 หน้า. ISBN 974-635-110-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการดูแลทารกแรกเกิดของบิดาที่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบิดาและมารดา และเพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ เจตคติ และทักษะในการดูแลทารกแรกเกิดของบิดาที่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดากับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างคือ บิดาที่มีบุตรคนแรกที่พาภรรยามารับบริการที่แผนกสูติกรรมในโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 15 คน ได้รับการสอนโดยการบรรยาย สาธิตเรื่อง การดูแลทารกแรกเกิด และใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดประกอบการเรียนการสอนร่วมกับการจัดให้บิดามีปฏิสัมพันธ์กับมารดาและทารกในขณะที่ฝึกทักษะการดูแลทารกแรกเกิด กลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน ซึ่งได้รับการสอนโดยการบรรยาย สาธิตในเรื่องการดูแลทารกแรกเกิด และใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดประกอบการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอน หุ่นจำลองทารกแรกเกิด ภาพพลิก คู่มือปฏิสัมพันธ์สำหรับคุณพ่อ คุณแม่ แบบทดสอบความรู้ แบบวัดเจตคติ แบบสังเกตทักษะการดูแลทารกแรกเกิด และแบบสังเกตทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ในการดูแลทารกแรกเกิด

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการดูแลทารกแรกเกิดของบิดาที่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาภายหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. คะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการดูแลทารกแรกเกิดของบิดาที่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาภายหลังการสอนสูงกว่าบิดาที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ..... การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C786147 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD : INTERACTION BETWEEN PARENTS/ KNOWLEDGE/ ATTITUDE/
SKILL/ NEWBORN CARE

PHONGCHAWHEE KANDEE : EFFECTS OF TEACHING USING NEWBORN
MODEL AND INTERACTION BETWEEN PARENTS TOWARD FATHERS'
KNOWLEDGE, ATTITUDE AND SKILL IN NEWBORN CARE. THESIS

ADVISOR: ASSO. PROF. POL. MAJOR. PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D.

CO. ADVISOR : INSTRUCTOR SATHJA THATO, M.N.S., 264 pp.

ISBN 974-635-110-9

The purposes of this research were to study knowledge, attitude, and skill in newborn care of fathers taught by using newborn model and interaction between parents and to compare knowledge, attitude and skill in newborn care of fathers who were taught by using newborn model and interaction between parents and conventional method.

Sample consisted of 30 new fathers accompanied their wives at obstetrics department in Kalasin hospital which divided into 2 groups, 15 for experimental group were taught by lecture and demonstration in newborn care, by using newborn model along with parents interaction and 15 for control group which were taught by lecture and demonstration in newborn care, by using newborn model.

The instruments used by the investigator were lesson plan, newborn model, flipchart, parents' interaction manual, test for knowledge, attitude, skill in newborn care and interaction observation checklist.

The Major findings were as follows :

1. Mean score of knowledge, attitude and skill in newborn care of fathers in experimental group after being taught by using newborn model and interaction between parents was significant higher than the score prior teaching at .01 level.

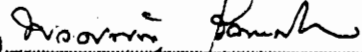
2. Mean score of knowledge, attitude and skill of fathers who were taught by using newborn model and interaction between parents were significant higher than those who were taught by conventional method at .01 level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความเข้าใจอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชูหมะพราย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ข้อชี้แนะ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ด้วยความรักและเอาใจใส่ แก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่ง ขอขอบพระคุณ อาจารย์สัจจา ทาโค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วรณา ปุระนโชติ ที่กรุณาให้ คำปรึกษาในเรื่องการใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 13 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ทั้งในการ ทำวิทยานิพนธ์และการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะ พยาบาลศาสตร์ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้อำนวยการพยาบาลแผนกสูตินรีเวชกรรม หัวหน้าแผนกฝากครรภ์ หัวหน้าหอผู้ป่วย สูติกรรมห้องคลอด หัวหน้าหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม (สูติกรรมบน) คลอดคนเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานสูติกรรมทุกท่าน ที่มิสามารถจะเอ่ยนามได้ทั้งหมดที่ทุกท่านให้ความร่วมมือ สนับสนุน ช่วยเหลือ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบคุณบิดามารดาของทารก แรกเกิดทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่เอื้อเฟื้อทุนบางส่วนในการทำวิทยานิพนธ์

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับ คุณพ่อ คุณแม่ คุณชาย และน้อง ๆ ที่รักยิ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความรัก ความเข้าใจ และช่วยเติมพลังใจให้การทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นไป อย่างมุ่งมั่น และมีจุดมุ่งหมาย ขอขอบคุณที่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือ สนับสนุน จน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

หน้า

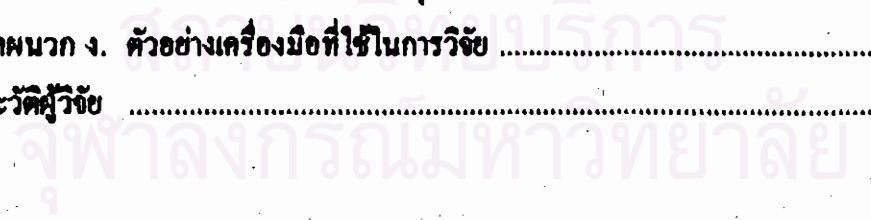
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง	ง

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	9
	สมมติฐานการวิจัย.....	9
	ขอบเขตการวิจัย.....	10
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	14
	แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะ.....	23
	แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อและหุ่นจำลอง.....	26
	แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนของบิดามารดา	36
	แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์.....	40
	การดูแลทารกแรกเกิด	60
	บทบาทของบิดาในการดูแลทารกแรกเกิด.....	72
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย	85
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	88
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	91
การดำเนินการทดลอง	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	104
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	126
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผลการวิจัย	132
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	139
รายการอ้างอิง	141
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	152
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	154
ภาคผนวก ค. รายละเอียดคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง	159
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	183
ประวัติผู้วิจัย	264

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง 109
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ เจตคติ และทักษะของ บิดาในการดูแลทารกแรกเกิด ก่อนการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม... 111
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ เจตคติ และทักษะของ บิดาในการดูแลทารกแรกเกิด หลังการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม... 112
4	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะของบิดา ในการดูแลทารกแรกเกิดของกลุ่มทดลองก่อนและหลังสอน โดยใช้หุ่นจำลอง ทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา..... 113
5	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ของบิดา จำแนกตามการดูแล ทารกแรกเกิดในแต่ละด้านของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการสอน โดยใช้ หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา..... 114
6	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของบิดาจำแนกตามการดูแล ทารกแรกเกิดในแต่ละด้านของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการสอน โดยใช้ หุ่นจำลองทารกแรกเกิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา..... 115
7	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะ ของบิดาใน การดูแลทารกแรกเกิดของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนตามปกติ 116
8	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ของบิดา จำแนกตามการดูแล ทารกแรกเกิด ในแต่ละด้านของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนตามปกติ.... 117
9	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของบิดา จำแนกตามการดูแล ทารกแรกเกิดในแต่ละด้าน ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนตามปกติ... 118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะ ของบิดา ในการดูแลทารกแรกเกิดก่อนการสอนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม...	119
11	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะ ของบิดา ในการดูแลทารกแรกเกิดหลังการสอนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม...	120
12	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ของบิดาก่อนการสอน จำแนก ตามการดูแลทารกแรกเกิดในแต่ละด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	121
13	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ของบิดาหลังการสอน จำแนก ตามการดูแลทารกแรกเกิดในแต่ละด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	122
14	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของบิดาก่อนการสอน จำแนก ตามการดูแลทารกแรกเกิดในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	123
15	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของบิดาหลังการสอน จำแนก ตามการดูแลทารกแรกเกิดในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..	124
16	ความแตกต่างของคะแนนความรู้ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการสอน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม	160
17	ความแตกต่างของคะแนนเจตคติระหว่างคะแนนก่อนและหลังการสอน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม	161
18	ความแตกต่างของคะแนนทักษะระหว่างคะแนนก่อนและหลังการสอน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม	162
19	คะแนนความรู้ในการดูแลทารกแรกเกิดรายข้อ ก่อนและหลังการสอนของบิดา ในกลุ่มทดลอง.....	163
20	คะแนนความรู้ในการดูแลทารกแรกเกิดรายข้อ ก่อนและหลังการสอนของบิดา ในกลุ่มควบคุม.....	167
21	คะแนนทักษะในการดูแลทารกแรกเกิดตามพฤติกรรมย่อยก่อนและหลังการ สอนของบิดาในกลุ่มทดลอง.....	171
22	คะแนนทักษะในการดูแลทารกแรกเกิดตามพฤติกรรมย่อยก่อนและหลังการ สอนของบิดาในกลุ่มควบคุม.....	177